

Obec Jaslovské Bohunice, Nám. Sv. Michala 36/10A, 919 30 Jaslovské Bohunice
Obec Veľké Kostol'any, M.R. Štefánika 800/1, 922 07 Veľké Kostol'any
Obec Ratkovce, Ratkovce č. 97, 920 42 Červeník
Obec Pečeňady, Pečeňady 93, 922 07 Veľké Kostol'any
Obec Nižná, Nižná č. 80, 922 06 Nižná
Obec Žlkovce, Žlkovce č. 158, 920 42 Červeník
Obec Malženice, Malženice 294, 919 29 Malženice
Obec Radošovce, Radošovce 70, 919 30 Jaslovské Bohunice

Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky
Nám. Ľ. Štúra 1
812 35 Bratislava

Jaslovské Bohunice, 29. 2. 2012

**Pripomienky dotknutých obcí k Správe o hodnotení v zmysle zákona NR SR č. 24/2006
Z.z. – Integrálny sklad rádioaktívnych odpadov (IS RAO)**

Predmetná Správa o posudzovaní vplyvov na životné prostredie stavby Integrálny sklad rádioaktívnych odpadov, spracovaná navrhovateľom Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť a.s. bola dňa 31. 1. 2012 doručená dotknutým obciam Jaslovské Bohunice, Veľké Kostol'any, Pečeňady, Žlkovce, Ratkovce, Malženice, Radošovce a Nižná na pripomienkovanie. Obce podľa technických možností túto správu zverejnili buď na svojich internetových stránkach, resp. na úradných tabuliach. Občania túto možnosť nevyužili a do dnešného dňa nepodali žiadnu námietku.

Zámer k stavbe Integrálny sklad rádioaktívnych odpadov dotknuté obce zverejnili po dobu 21 dní od jeho doručenia. Verejnosť k zámeru nepodala žiadne námietky. Zástupcovia dotknutých obcí podali k zámeru pripomienky na spoločnom rokovaní, kde bol zámer navrhovateľom odprezentovaný. Pripomienky, ktoré boli na rokovaní vznesené boli zapracované do Správy o posudzovaní vplyvov na životné prostredie stavby Integrálny sklad rádioaktívnych odpadov.

V rámci pripomienkovania zámeru boli vznesené tieto pripomienky obcí:

Zámer nedostatočne riešil:

- vplyv hluku a vibrácií, spôsobené presunom nákladných automobilov s materiálom po príľahlých príjazdových komunikáciách na zastavané územia okolitých obcí
- riziká, ktoré hrozia v prípade havárie obyvateľstvu a ich vplyv na životné prostredie
- množstvá rádioaktívneho odpadu, ktoré sa budú v integrálnom sklade skladovať a ako dlho

- čo sa stane s integrálnym skladosom po roku 2085, ak nebude vybudované hlbinné úložisko
- dôsledky zrútenia sa lietadla na jadrové zariadenie, resp. teroristický útok
- odškodnenie obyvateľstva v prípade jadrovej havárie

Zástupcovia dotknutých obcí dňa 27. 2. 2012 na spoločnom rokovaní prijali k Správe o posudzovaní vplyvov na životné prostredie k stavbe Integrovaný sklad rádioaktívneho odpadu **nasledovné pripomienky:**

1. V rámci spracovania projektovej a prevádzkovej dokumentácie predložiť podrobný popis vzduchotechnických systémov inštalovaných v integrálnom sklade RAO, systém filtrácie a jej účinnosti, systém monitorovania aerosólov a systém napájania.
2. Aby v prevádzkovej dokumentácii a v bezpečnostnej správe zariadenia bol jednoznačne preukázaný systém zabezpečenia kontroly a prístupu k obalovým súborom, uloženým v spodnej časti skladu.
3. Aby prevádzková dokumentácia definovala presné postupy pri opravách netesných miest na prípadne poškodených obalových súboroch v spodných vrstvách uloženia.
4. Nakoľko Správa o hodnotení obsahuje aktivitu odpadov z A1 v jednotke Bq (becquerel)/liter, čo vyvoláva zdanie, že sa jedná o tekuté odpady, žiadame uvedený údaj doplniť a spresniť. .
5. Riešiť zodpovednosť za jadrové škody a jednoznačne určiť zodpovednosť za kompenzáciu pre obyvateľstvo pri vzniku havárie, ak by náklady na jej likvidáciu boli vyššie ako suma poistenia za škody spôsobené haváriou.
6. V správe sa uvádza, že v IS RAO budú skladované odpady pochádzajúce z jadrových zariadení JE V1, JE A1 a JE V2 s rôznou úrovňou aktivity. Uvažuje sa s uskladnením aj vysokoaktívnych dlhodobých RA-odpadov? Ktoré látky to budú, aký polčas rozpadu budú mať a aké riziko budú predstavovať uskladnené vysokoaktívne odpady? Žiadame do správy doplniť všetky typy RAO s ich príslušnou charakteristikou, ktoré budú v IS RAO uskladnené.
7. Správa uvádza, že sklad bude slúžiť len na skladovanie RAO z lokality Bohunice. Žiadame, aby bolo legislatívne ošetrené, aby v budúcnosti nebolo možné prekvalifikovať pôvodný zámer použitia skladu na ďalšie skladovanie RAO z iných prevádzok v SR.
8. Je možné, že pri manipulácii s kontajnermi a sudmi s RAO, v prípade pádu alebo iného poškodenia obalov dôjde k úniku RA-látok do prostredia? Žiadame do správy doplniť aj scenár poškodenia kontajnerov a sudov pri ich preprave a ukladaní a možné prípadné následky úniku RA-látok.
9. Po začatí prevádzky IS RAO žiadame, aby dotknuté obce boli pravidelne informované o stave zariadenia, o jeho vplyve na ŽP a tiež o nameraných hodnotách možného radiačného žiarenia, či inej formy možného uvoľnenia RA-látok do prostredia.

10. V rámci lokality Jaslovské Bohunice ide o vybudovanie ďalšieho jadrového zariadenia. Je nepochybné, že s tým súvisí aj zaťaženie životného prostredia. V súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky je platcom dane za jadrové zariadenie daňovník – prevádzkovateľ jadrového zariadenia, v ktorom prebieha štiepna reakcia a vyrába sa energia. Je potrebné, aby bola odstránená tvrdosť zákona a aby platcom dane bol daňovník – prevádzkovateľ jadrového zariadenia, za všetky druhy jadrových zariadení podľa typu a miery rizika spôsobeného vlastnou prevádzkou.

11. Doplniť do zákona č. 223/2001 Z.z. o odpadoch v platnom znení nový druh odpadu, ktorým je rádioaktívny odpad a následne v zákone 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v platnom znení doplniť nový typ dane a to daň za rádioaktívny odpad.

Zdôvodnenie

Nakladanie s komunálnym odpadom je definované ako zber, triedenie, zhodnotenie, zneškodnenie ako i uskladnenie.

Podľa definície za nakladanie s rádioaktívnym odpadom sa rozumie zber, triedenie, skladovanie, spracovanie, úprava, manipulácia, preprava a ukladanie rádioaktívnych odpadov z jadrových zariadení.

Neobstoí vysvetlenie, že rádioaktívny odpad je odpad, ktorý sa už v jadrovom zariadení nachádza. Tak, ako občan si nevyrába spotrebný tovar, ale si ho zaobstará, tak aj do jadrového zariadenia je privezené palivo. Na jeho likvidáciu sa na územie obce priväza ďalší odpad, ako napríklad sklo, betón, asfalt a pod.

12. V súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky legislatívne upraviť možnosť kompenzácií a odškodnenia obcí v lokalite jadrových elektrární a zákon č. 582/2004 Z.z. o miestnej dani a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady ponechať v pôvodnom znení, platnom do 30.11.2012.

Zdôvodnenie

Je zarážajúce, že v lokalite možného ohrozenia jadrovou elektrárnou je možnosť kompenzácie a odškodnenia obcí prakticky nulová. Jediným zvýhodnením pre obce boli v zmysle zákona č. 582/2004 Z.z. miestne dane, ale to sa týkalo iba tých obcí, v katastri ktorých je jadrová elektráreň postavená. Občania týchto obcí sú v nevýhode, nielen tým, že dlhé roky žijú v blízkosti elektrární, ale aj tým, že majú najvyššie dane, pretože doteraz platný zákon umožňoval obciam vyrúbiť podnikateľom až 40 násobok dane, ktorá sa odvíjala od dane z nehnuteľností fyzických osôb. Zmena zákona, platná od 1. 12. 2012 zobrala obciam aj túto možnosť, pretože sa dane ponížila až o tri štvrtiny. Je to smutné, ale to bol jediný spôsob, ako si obce mohli kompenzovať znevýhodnenie, ktoré im život v jadrovej lokalite priniesol. Ostatné obce i keď sú v 5 km pásme ohrozenia nemali však žiadnu výhodu.

Zástupcovia dotknutých obcí: Jaslovské Bohunice, Malženice, Veľké Kostoľany, Pečeňady, Zlkovce, Ratkovce, Nižná a Radošovce sa dohodli po akceptovaní všetkých vznesených pripomienok podmieniť vydanie súhlasného stanoviska zmenou postoja Slovenskej republiky voči obciam v jadrovo-energetickej lokalite Jaslovské Bohunice. Jedná sa hlavne o prijatie zákona o rádioaktívnych odpadoch

Zdôvodnenie:

Éra jadrovej energetiky začala na našom území v roku 1958 výstavbou výskumno-vývojovej jadrovej elektrárne A-1. Toto územie bolo takpovediac odsúdené pre jadrovú energetiku. V roku 1972 začala výstavba jadrovej elektrárne V-1 a jadrová elektráreň V-2 sa začala budovať v roku 1976. Vláda vtedajšieho Československa rozhodla o nás aj bez nás. Nikto nemal žiadne informácie o možných rizikách jadrovej energie, ktorá bola takpovediac v plienkach. Kým sa zvýšilo povedomie občanov, na našom území už bola jedna havarovaná jadrová elektráreň a dve v prevádzke. Vláda SR rozhodla o odstavení JE V-1, takpovediac bez prípravy. Na našom území zostalo rádioaktívne palivo a rádioaktívny odpad, ktorého polčas rozpadu trvá niekoľko stoviek rokov, ba až tisíce rokov. A záleží na nás, ako dlho zostane nespracovaný. Čo je pre túto oblasť nebezpečnejšie? Ak oddialíme vyradovanie jadrových zariadení, potom zostane rádioaktívny odpad v objekte budovy hlavného výrobného bloku tak ako je, alebo budeme po zapracovaní pripomienok súhlasiť s riešením skladovania v integrálnom sklade, ako menšie zlo pre občanov a životné prostredie. Čo je väčšie riziko, ak by došlo k pádu lietadla, resp. teroristickému útoku, alebo vojnovému konfliktu teraz na hlavný výrobný blok plného rádioaktívneho odpadu, alebo na integrálny sklad, kde je rádioaktívny odpad už spracovaný. Naše rozhodovanie je o to ťažšie, že je to rozhodnutie aj za budúce generácie.

Vždy sa z tejto lokality ťažilo bez kompenzácií obciam. V obciach bola zo začiatku stavebná uzávera, boli takpovediac odsúdené na zánik. Dnes majú síce obce kompenzačnou páskou prelepené oči v podobe dane za jadrové zariadenie. Sadzba dane sa odvíja od zastavaného územia, ktoré sa nachádza v oblasti ohrozenia jadrovým zariadením. Vo vzdialenosti do 5 km, v okruhu ktorého sú aj dotknuté obce je to 0,0039 €/m²/rok. Považujeme to za výsmech štátu voči obciam v okolí jadrových elektrární a jej občanom. Je smutné, keď obci v blízkosti jadrovej elektrárne hrozí nútená správa len preto, že si dala urobiť nové osvetlenie a dotácie z eurofondov meškali. Malo by byť samozrejmosťou, že osvetlenie v týchto obciach by bolo v takom stave, aby reprezentovali lokalitu, v ktorej sa vyrába energia. V roku 2025 je na území jadrových elektrární A-1 a V-1 plánovaná hnedá lúka. To znamená, koniec pracovným príležitostiam pre ľudí z blízkeho okolia. V tejto lokalite nebude možné niekoľko generácií hospodáriť na pôde. Čo potom? Zostane na území, ktoré bolo hospodársky vyspelé chudoba?

Preto žiadame Vládu Slovenskej republiky, aby sa vážne začala zaoberať problémom tejto jadrovej lokality. Aby legislatívne doriešila odškodnenie za jadrové havárie, a aby sa zodpovedne postavila k prijímaniu zákonov ako i noviel zákonov. Aby k pripomienkam, ktoré obce dajú pristupovala s rešpektom, pretože tieto sú konštruktívne a zo skúseností.

Dotknuté obce podporujú „iba“ pripomienky zo stanoviska ZMO, región Jaslovské Bohunice zo dňa 27.2.2012.

Obec Jaslovské Bohunice:

Obec Veľké Kostolany:

Obec Malženice:

Obec Pečeňady:

Obec. Žlkovce

Obec Ratkovce:

Obec Nižná:

Obec Radošovce:

